

Hørings svar til 14/431 – RAN: Rapport fra ekspertgruppen for Statens pensjonsfond utlands virkemiddelbruk og investeringer i kull- og petroleumsselskaper

Vi takker for anledningen til å gi innspill til rapporten. Norsk klimanettverk vil gjerne komme med følgende innspill:

Vi mener at å utvide Statens pensjonsfond utlandets retningslinjer med en bestemmelse om klima er i overensstemmelse med pensjonsfondets mandat. Det vil også være i overensstemmelse med Grunnlovens § 112. Sist men ikke minst vil det å gi SPU mulighet til å ta hensyn til klima når selskaper blir vurdert gjøre SPU i stand til å understøtte en ansvarlig klimapolitikk for å sikre fremtidige generasjoners helse og evne til verdiskapning slik et samlet Storting, gjennom internasjonale forpliktelser og Klimaforliket, står bak.

At et land som tjener mange av sine penger på fossile brensler også velger å investere disse pengene i fossile brensler er en unødvendig stor risiko. Dette blir spesielt tydelig når man ser at aksjer innen grønn energi de siste årene har vært mer lønnsomme enn aksjer i fossil energi.

Etikkrådet har tydelig etterlyst retningslinjer for fondet som tar hensyn til klimatrusselen i Meld. St. 19 (2013–2014). Ansvarlig for SPU, Yngve Slyngstad, har selv uttalt at SPU er folkets penger og de folkevalgte bestemmer hva pengene skal eller ikke skal investeres i. De store verdiene som ligger i fondet gjør at det ikke bare ligger mye makt i hvor de plasseres, makt til å opprettholde dagens kurs eller makt til å snu, men også en tydelig signaleffekt. Hvis Norge fortsetter å legge penger i fossil energi gir det et tydelig signal om at vi satser store penger på at verden ikke vil klare en grønn omstilling med det første. Dette er direkte kontraproduktivt til alt vi forsøker å få til i resten av samfunnet.

Vi har også følgende kommentarer til noen av punktene i rapporten:

67. At Norge har en stor petroleumssektor og dermed har investert masse kapital og risiko både direkte og gjennom samfunnsstrukturer, arbeidsplasser osv. i sektoren allerede betyr at SPU ikke burde videre øke risikoen for Norge ved å investere ytterligere i petroleumssektoren.

79.-80. Rapporten legger til grunn et noe snevert syn på karbonrisiko. Erfaringen viser at også andre mekanismer enn internasjonale avtaler og nasjonal lovgivning – eksempelvis konkurransekraften og lavere markedspris som både solkraft og vindkraft har fått i mange områder, og som vil fortsette å øke. Karbonprising er på ingen måte det eneste som kan redusere utslippsveksten. Uavhengig av lovgivninger er det altså stor risiko for utkonkurrering av fossilindustrien. Det er umulig å forutsi tempoet, men tidligere analyser og fremskrivninger av bl.a. IEA har så langt grovt undervurdert veksten.

85. Alle bransjer har risiko for endringer, men da er det ofte snakk om priser som kan stige og falle, lover og reguleringer som kan innføres og senere fjernes eller mykes opp, nødvendighet for omklassering eller omstrukturering osv. Det som er spesielt med karbonboblen er at den er et tak som ikke kan overskrides. Det er en endelig grense for hvor lenge aktiviteten kan foregå, uavhengig av markeder, lover osv.

100. Dersom kriteriet for å ekskludere fra PFU er basert til dels på hvilke forpliktelser Norge har tatt på seg, så bør dette veie tungt for at de internasjonale klimaavtalene Norge har underskrevet og den politiske enigheten gjennom Klimaforliket legges til grunn for en ekskludering av fossilindustrien.

106. At Norge ikke har klart å redusere utvinningstakten på Norsk sokkel betyr ikke at det blir noe riktigere å heller ikke selge seg ut av fossile investeringer. At man gjør feil på ett område betyr ikke at man bør gjøre feil på et annet.

109.-110. I en ellers svært treffende sammenligning av det å investere i fossile selskaper med å investere i tobaksindustrien, gjøres en feil da det trekkes frem at en stans i f.eks. kullproduksjon vil

kunne ha sosiale konsekvenser uten å samtidig påpeke at det unektelig hadde konsekvenser for ansatte i tobakksindustrien da salget gikk kraftig ned, uten at dette er noen god grunn til ikke å begrense bruken av tobakk.

Vi synes det er positivt at rapporten trekker frem behovet for at SPUs retningslinjer tar hensyn til klima, men mener de foreslåtte tiltakene ikke er tilstrekkelige for å ivareta bestemmelsene i Grunnlovens § 112 og de forpliktelsene vi har tatt på oss gjennom internasjonaleavtaler og klimaforliket. Rollen som finansiell investor er ikke et mål i seg selv, men en del av forutsetningen for et bærekraftig drevet fond på lik linje med andre bærekraftskriterier.

Med vennlig hilsen,
Kristoffer Robin Haug
Styreleder
Norsk klimanettverk